

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Επιτροπή Αναφορών

29.11.2007

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: **Αναφορά 0150/2004, του José Carlos Faria Feijoeiro, πορτογαλικής ιθαγένειας, εξ ονόματος της «Comissão de Ambiente e Defesa da Ribeira dos Milagres», η οποία συνοδεύεται από 2 500 υπογραφές, σχετικά με τη ρύπανση ποταμού που προκαλείται από σφαγείο χοίρων**

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων εξηγεί ότι η εκτροφή χοίρων ανθεί από τη δεκαετία του 70 σε μια περιοχή πλησίον του ποταμού Milagres στην Πορτογαλία. Απόβλητα και περιττώματα απορρίπτονται κατ' ευθείαν στον ποταμό. Δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις καθαρισμού. Οι κάτοικοι υποφέρουν από τη δυσοσμία. Στην περιοχή όπου ο ποταμός εκβάλλει στον Ατλαντικό, η πρόσβαση στη θάλασσα έχει, κατά καιρούς, απαγορευθεί εξαιτίας της ρύπανσης. Οι αρχές δεν έχουν αναλάβει και δεν αναλαμβάνουν καμία δράση, μεταξύ άλλων επειδή ο τομέας της εκτροφής χοίρων βρίσκεται σήμερα σε κρίση και τα σφαγεία σημαίνουν έσοδα και δυνατότητες απασχόλησης στην περιοχή. Εν τούτοις, το πρόβλημα της ρύπανσης έχει προσλάβει τέτοιες διαστάσεις που οι αναφέροντες πιστεύουν ότι ήρθε η ώρα για την ΕΕ να λάβει μέτρα.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 9 Ιουλίου 2004. Η Επιτροπή εκλήθη να παράσχει πληροφορίες (άρθρο 192, παράγραφος 4, του Κανονισμού).

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 7 Δεκεμβρίου 2004.

Ο αναφέρων δηλώνει ότι τα λύματα από τις εγκαταστάσεις εκτροφής χοίρων του δήμου Milagres, στην περιφέρεια της Leiria, απορρίπτονται απευθείας σε έναν ποταμό της περιοχής –τον «Ribeira dos Milagres»– χωρίς να έχουν προηγουμένως υποβληθεί σε κατάλληλη επεξεργασία, γεγονός που προκαλεί ρύπανση όχι μόνο του εν λόγω ποταμού αλλά και των υδάτων κολύμβησης της παραλίας της Vieira de Leiria.

CM\824521EL.doc

PE350.254v05-00

Ο «Ribeira de Milagres» βρίσκεται στις λεκάνες των ποταμών Lis και Seíça.

Το 1997 οι πορτογαλικές αρχές υπέβαλαν πρόταση στο Ταμείο Συνοχής για ένα πρώτο στάδιο καθαρισμού των λεκανών των εν λόγω ποταμών. Η πρόταση αυτή οδήγησε, στις 15.12.1999, στη λήψη της απόφασης να συμμετάσχει το Ταμείο Συνοχής στο έργο με ποσό ύψους 11 εκατομμυρίων ευρώ.

Η δεύτερη φάση του έργου, που πρέπει να έχει ολοκληρωθεί στις 30.06.2005, συγχρηματοδοτήθηκε και αυτή από το Ταμείο Συνοχής με ποσό ύψους 33 εκατομμυρίων ευρώ, σύμφωνα με απόφαση που είχε ληφθεί στις 29.12.2000.

Κατά την εξέταση της πρότασης για το ολοκληρωμένο έργο καθαρισμού των λεκανών των ποταμών Lis και Seíça που υποβλήθηκε στο Ταμείο Συνοχής, η Επιτροπή επέβαλε την υποχρέωση οι πηγές που προκαλούν βιομηχανική ρύπανση με τα λύματα των εγκαταστάσεων εκτροφής χοίρων να υποβάλλονται σε μια πρώτη επεξεργασία, πριν τη μεταφορά τους στους σταθμούς καθαρισμού των αστικών λυμάτων που θα συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής, και αυτό για λόγους συμβατότητας. Αυτοί οι σταθμοί προεπεξεργασίας, την ευθύνη για τη λειτουργία των οποίων είχε η ένωση εκτροφέων χοίρων της περιφέρειας της Leiria, δεν είναι ακόμα σε θέση να λειτουργήσουν.

Η Επιτροπή ενημερώνει την Επιτροπή Αναφορών ότι οι πορτογαλικές αρχές ερευνούν την κατάσταση που περιγράφεται στην αναφορά υπό το φως αφενός, των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ της 21ης Μαΐου 1991 για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων¹ και της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ της 8ης Δεκεμβρίου 1975 περί της ποιότητας των υδάτων κολυμβήσεως², αφετέρου, των δεσμεύσεων στο πλαίσιο του έργου κοινοτικής χρηματοδότησης.

4. Συμπληρωματική απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 20 Οκτωβρίου 2005.

Η Επιτροπή επέστησε την προσοχή των πορτογαλικών αρχών στο ζήτημα υπό το φως των σχετικών ισχυουσών κοινοτικών διατάξεων, κυρίως αυτών που περιλαμβάνονται στις οδηγίες 91/271/ΕΟΚ της 21ης Μαΐου 1991 για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων³, 76/464/ΕΟΚ της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας⁴ και 76/160/ΕΟΚ της 8ης Δεκεμβρίου 1975, περί της ποιότητας των υδάτων κολυμβήσεως⁵.

Κατά τη διάρκεια συνάντησης που πραγματοποιήθηκε στη Λισαβόνα, οι πορτογαλικές αρχές είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν στην Επιτροπή κάποιες προκαταρκτικές πληροφορίες σχετικά με το ζήτημα.

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των λυμάτων από τις εγκαταστάσεις εκτροφής χοίρων, οι πορτογαλικές αρχές επεσήμαναν ότι, στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου συστήματος καθαρισμού των λυμάτων της περιοχής, προβλέπεται η κατασκευή τριών σταθμών

¹ ΕΕ L 135 της 30.05.1991, σελ. 40-52.

² ΕΕ L 31 της 05.02.1976, σελ. 1-7.

³ ΕΕ L 135 της 30.5.1991, σελ. 40-52.

⁴ ΕΕ L 129 της 18.5.1976, σελ. 23-29.

⁵ ΕΕ L 31 της 5.2.1976, σελ. 1-7.

καθαρισμού, η οποία δεν θα έχει ολοκληρωθεί πριν το τέλος του 2006. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, αφενός οι ρίψεις των λυμάτων στο υδάτινο περιβάλλον διέπονται από τους όρους που περιλαμβάνονται σε άδεια που χορήγησαν οι κρατικές αρχές στην εταιρεία RECIDIS, υπεύθυνη για τη διαχείριση του συστήματος, αφετέρου, πριν την ολοκλήρωση των εργασιών, εφαρμόστηκε η προσωρινή λύση της διασποράς των αποβλήτων κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η ρίψη τους στο υδάτινο περιβάλλον. Εξάλλου, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, η λειτουργία των εγκαταστάσεων υποβάλλεται σε επιθεωρήσεις. Κατά τη διάρκεια του 2004, επιθεωρήθηκαν 220 από τις 370 μονάδες που περιλαμβάνει το σύστημα και μόνο για το 10% αυτών χρειάστηκε να κινηθούν διαδικασίες για παραβάσεις της εθνικής νομοθεσίας.

Όσον αφορά το ζήτημα της παραλίας της Vieira de Leiria, οι πορτογαλικές αρχές ανέφεραν ότι τα ύδατα κολύμβησης της παραλίας υποβλήθηκαν σε αναλύσεις και ότι σε πέντε εξ αυτών καταγράφηκαν υπερβάσεις των ορίων για τα ολικά κολοβακτηρίδια και τα κολοβακτηρίδια κοπράνων.

Οι πορτογαλικές αρχές δεσμεύτηκαν να επιβεβαιώσουν τις πληροφορίες αυτές και να υποβάλουν συμπληρωματικά στοιχεία με έγγραφη απάντηση που θα αποστείλουν στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλιστεί η τήρηση των σχετικών κοινοτικών διατάξεων.

5. Συμπληρωματική απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 29 Νοεμβρίου 2007.

Το σχέδιο ολοκληρωμένης εξυγίανσης των λεκανών απορροής των ποταμών Liz και Seiza, όπως αυτό είχε διαβιβαστεί παλαιότερα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προέβλεπε την κατασκευή τριών σταθμών καθαρισμού (*Norte*, *Milagres* και *Batalha*) για την ειδική επεξεργασία των λυμάτων των εγκαταστάσεων εκτροφής χοίρων της ζώνης Leiria. Εν τω μεταξύ, η διαχείριση της επεξεργασίας των εν λόγω λυμάτων εκτελείται από μια εταιρεία που δημιουργήθηκε επί τούτου, την εταιρεία RECILIS. Οποιαδήποτε απόρριψη στο υδάτινο περιβάλλον υπόκειται στους όρους είτε της γενικής άδειας που χορηγήθηκε από τη δημόσια αρχή στην εταιρεία RECILIS είτε των ατομικών αδειών που χορηγήθηκαν στους φορείς εκμετάλλευσης που δεν θέλησαν να προσχωρήσουν στην εν λόγω γενική άδεια. Σύμφωνα με τους όρους των προαναφερθεισών αδειών, τα λύματα των εγκαταστάσεων υπόκεινται σε πρότερη διασπορά στο έδαφος ούτως ώστε να αποφεύγεται η άμεση απόρριψή τους στο υδάτινο περιβάλλον. Επιπλέον, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, η λειτουργία των εγκαταστάσεων εκτροφής χοίρων υπόκειται σε ενέργειες επιθεώρησης, οι οποίες αποτέλεσαν αφορμή για την κίνηση πολυάριθμων διαδικασιών επί παραβάσει λόγω παραβίασης των όρων των αδειών.

Σύμφωνα με τις τελευταίες διευκρινίσεις που δόθηκαν από τις πορτογαλικές αρχές, ο αριθμός των μελών του συστήματος RECILIS αντιστοιχεί επί του παρόντος στο 95% του συνόλου των επιχειρήσεων της περιοχής. Όσον αφορά την κατασκευή σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, η κατάσταση μπορεί να συνοψιστεί ως ακολούθως: οι εργασίες του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων *Norte* θα έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί τον Νοέμβριο του 2007· η ολοκλήρωση του σταθμού *Milagres* προβλέπεται εντός του πρώτου εξαμήνου του 2009· ο σταθμός *Batalha* θα πραγματοποιηθεί μόνον εφόσον κριθεί απαραίτητο να ενισχυθεί η

ικανότητα επεξεργασίας του συστήματος.

Επιπλέον, οι πορτογαλικές αρχές ενημέρωσαν ότι δεν προτίθενται να χαρακτηρίσουν την εν λόγω ζώνη ως ευαίσθητη ζώνη κατά την έννοια της οδηγίας για τα νιτρικά¹ καθώς η άδεια του συστήματος RECILIS επιβάλλει ορθές γεωργικές πρακτικές και πρόκειται να υλοποιηθεί ένα πρόγραμμα γεωργικής αξιοποίησης της ιλύος που παράγεται από τα λύματα.

Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κατάσταση πρόκειται να εξυγιανθεί μέσω μιας ολόκληρης σειράς μέτρων διαχείρισης και ενός προγράμματος κατασκευής σταθμών καθαρισμού. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εφαρμογή των προαναφερθέντων μέτρων, κυρίως στο πλαίσιο του ελέγχου των σχεδίων που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής. Τα σχέδια αυτά, που αποτελούν μέρος του γενικού σχεδίου ολοκληρωμένης εξυγίανσης των λεκανών απορροής των ποταμών Liz και Seíça της ζώνης Leiria, αφορούν τη συλλογή και την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Το σύστημα επινοήθηκε για τη συλλογή των λυμάτων από τις εγκαταστάσεις εκτροφής χοίρων μετά την υποβολή τους σε προεπεξεργασία προκειμένου να καταστούν συμβατά προς την επεξεργασία των αστικών λυμάτων.

6. Συμπληρωματική απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 12 Ιουλίου 2010

Σύμφωνα με τις προηγούμενες ανακοινώσεις και ως συμπλήρωμα αυτών, η Επιτροπή επιθυμεί να διευκρινίσει ότι η κοινοτική συγχρηματοδότηση της 2^{ης} φάσης του προγράμματος εξυγίανσης των λεκανών των ποταμών Lis και Seíça, που εκτελέστηκε κατά την περίοδο 2000-2006 με τη στήριξη του Ταμείου Συνοχής, περιλαμβάνει μόνο τα υποσυστήματα των Olhavas, Norte (πρώην de Carreira), Ponte das Mestras, Fátima, Chão de Mendiga, Juncal και Pedreiras τα οποία συνίστανται, μεταξύ άλλων, σε 6 συνολικά σταθμούς επεξεργασίας υδάτων. Οι υποδομές αυτές ολοκληρώθηκαν οικονομικά και υλικά τον Ιούνιο του 2008.

Ο σταθμός επεξεργασίας υδάτων του Milagres όντως, δεν κατασκευάστηκε κατά την ανωτέρω περίοδο, είτε με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε με κεφάλαια αποκλειστικώς εθνικά.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έδωσε η Πορτογαλία, υποβλήθηκε στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ - Προσανατολισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος CENTRO (2000-2006), υποψηφιότητα για χρηματοδότηση επενδύσεων περιβαλλοντικής ανάπτυξης για την επεξεργασία των απορριμμάτων των χοιροτροφείων του Milagres. Η υποψηφιότητα αυτή, για δαπάνες περίπου 7 εκατ. Ευρώ, εγκρίθηκε από την αρχή διαχείρισης αλλά οι ανάδοχοι του σχεδίου δεν υπέβαλαν αίτηση πληρωμής, με αποτέλεσμα να μη γίνει η χρηματοδότηση.

Για συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα σχέδια ο αναφέρων καλείται να απευθυνθεί στην αρχή διαχείρισης του εν λόγω προγράμματος.

Όσον αφορά την περίοδο 2007-2013, βάσει των επιχειρησιακών προγραμμάτων που ενέκρινε η Επιτροπή και των κριτηρίων εκλεξιμότητας που κατάρτισαν οι αντίστοιχες επιτροπές

¹ Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης· *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 375 της 31/12/1991 σελ. 0001 – 0008.*

παρακολούθησης, οι αρχές διαχείρισης των επενδύσεων που θα μπορούσαν θεωρητικά να συμβάλουν στη χρηματοδότηση του σταθμού επεξεργασίας υδάτων του Milagres (Επιχειρησιακό πρόγραμμα ΕΤΠΑ Centro, Επιχειρησιακό πρόγραμμα ΕΤΠΑ/Ταμείο Συνοχής Εδαφική Αξιοποίηση και επιχειρησιακό πρόγραμμα ΕΤΠΑ Αγροτική Ανάπτυξη), δεν είχαν εγκρίνει, έως τη διαβίβαση της παρούσας ανακοίνωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, χρηματική συνδρομή της Ένωσης για αυτό το έργο υποδομής.